

Andr. Hierosol.
Maria Par-
telia, simul
que Diop-
tra Trinita-
ti.

per insequentem, illud Andreæ Cretensis orat. 5. in Sanctissima Deiparae Dominae nostræ Annuntiationem, dicentis: Avesis perspicacis acutiorisque præscientia speculum. . . . Avesis dioptra perspectiva, quâ ii, qui in tristi peccatorum umbra tenebris obstî essent, venientem ortum de cœlo cum gloria suscipientes Solem mirabiliter illustrati sunt. Dioptra (alias apud Græcos plurale nomen) instrumentum est Astrologorum adaptatum usui, quo Solis, aliorumque siderum investigatur forma, sive distantia. Maria ergo & Trinitatis & divinæ præscientiæ Partelia specularis est atque prænuntia, & illius infinitæ distantia quasi dioptra: quæ utroque modo, eti non æquali imitatione, Triadis Solem ante ipsam, in electione; in ipsa, & in ejus formatione; & post ipsam, in sua glorificatione, mirabili sua sanctitate & illustratione revelat.

247. Inter laudes quas Ecclesia sacra cum Sirachide Deiparæ nostræ consecrat cap. 24. Ecclesiastici, vers. 18. eti communis & nota, non tamen vulgaris nunc demonstrabitur, illa est, quâ Beatissima Virgo in nobilitate & boni odoris excellentia sic extollitur, Quæ plantatio rosa in Jericho. Æstimo cum Bonartio inibi non loqui Sirachidem de planta, sive fructice, quem vulgus Rosam Jerichuntinam vocat; quia illa rosa, ut ego vidi, neque pulchritudine, neque odore excellit: immo potius aridam radicem tenuissimis cum ramusculis, quam florem refert. Cùm ergo Jericho secundum Interlinearem Glossam & Cardinalem Hugonem sup. cap. 24. Ecclesiastici, idem sit ac odor ejus; hinc est, Mariam debere laudari in rosa pulcherrima & odorifera, cuius non vulgares sint proprietates. Verba Joannis de Sylveira apponam, quibus tom. I. in Evangelia, lib. 7. quæst. 4. num. 10. rosam illam Heliotropii speciem fuisse, sic demonstrat, de Deipara loquendo: De illa ait Spiritus-Sanctus Ecclesiastici 24. 18. Quæ plantatio rosa in Jericho. Aliqui legunt ex Graco, Sicut acanthus Hienericho: quæ est herba ad Solem semper conversa, ad quem sua intendit folia. Ita Beatissima Virgo Maria veluti acanthus semper Filium suum verum iustitiae sequebatur Solem. Sive in ge-

Glossa In-
terl. Hugo
Cardin.
Jericho in-
terpretatur
Odor ejus.
Joan. Olyf.
spon.

per insequentem, illud Andreæ Cretensis orat. 5. in Sanctissima Deiparae Dominae nostræ Annuntiationem, dicentis: Avesis perspicacis acutiorisque præscientia speculum. . . . Avesis dioptra perspectiva, quâ ii, qui in tristi peccatorum umbra tenebris obstî essent, venientem ortum de cœlo cum gloria suscipientes Solem mirabiliter illustrati sunt. Dioptra (alias apud Græcos plurale nomen) instrumentum est Astrologorum adaptatum usui, quo Solis, aliorumque siderum investigatur forma, sive distantia. Maria ergo & Trinitatis & divinæ præscientiæ Partelia specularis est atque prænuntia, & illius infinitæ distantia quasi dioptra: quæ utroque modo, eti non æquali imitatione, Triadis Solem ante ipsam, in electione; in ipsa, & in ejus formatione; & post ipsam, in sua glorificatione, mirabili sua sanctitate & illustratione revelat.

247. Inter laudes quas Ecclesia sacra cum Sirachide Deiparæ nostræ consecrat cap. 24. Ecclesiastici, vers. 18. eti communis & nota, non tamen vulgaris nunc demonstrabitur, illa est, quâ Beatissima Virgo in nobilitate & boni odoris excellentia sic extollitur, Quæ plantatio rosa in Jericho. Æstimo cum Bonartio inibi non loqui Sirachidem de planta, sive fructice, quem vulgus Rosam Jerichuntinam vocat; quia illa rosa, ut ego vidi, neque pulchritudine, neque odore excellit: immo potius aridam radicem tenuissimis cum ramusculis, quam florem refert. Cùm ergo Jericho secundum Interlinearem Glossam & Cardinalem Hugonem sup. cap. 24. Ecclesiastici, idem sit ac odor ejus; hinc est, Mariam debere laudari in rosa pulcherrima & odorifera, cuius non vulgares sint proprietates. Verba Joannis de Sylveira apponam, quibus tom. I. in Evangelia, lib. 7. quæst. 4. num. 10. rosam illam Heliotropii speciem fuisse, sic demonstrat, de Deipara loquendo: De illa ait Spiritus-Sanctus Ecclesiastici 24. 18. Quæ plantatio rosa in Jericho. Aliqui legunt ex Graco, Sicut acanthus Hienericho: quæ est herba ad Solem semper conversa, ad quem sua intendit folia. Ita Beatissima Virgo Maria veluti acanthus semper Filium suum verum iustitiae sequebatur Solem. Sive in ge-

nere, sive in propria specie Heliotropium florem in acantho accipiam. Acanthus flos, species ex Heliotropii. Heliotropium qua-
li flos, ius-
qui propri-
tates.

ruleus flos est: ex Plinio Tricoccus est, & quasi trigania plantula, sive tricolot, secundum quam officulorum aut colorum triadem, trinam etiam Solis lucem, vel sub nubilo repræsentat, & suo motu indigit: quippe lucem matutinam, meridianam, & vespertinam; habens hanc simul proprietatem, quod si terram surculo he- Plinius lib. 22. cap. 21. liotropii circumscribat aliquis (verba sunt Plinii lib. 22. cap. 21.) negant scorponem ingredi. Imposita vero herba, aut uia omnino respersum protinus mori. Nunc pro Maria Jerichuntinum Heliotropium Trinitatem nobis repræsentante, & suo triplici virtutum motu subindicante, audi Ber-

Petrus Ber-

chorium lib. 12. Reduct. cap. 50. in principio, sic fantem: Heliotropium, id est conversio Solis; Solsequium, seu Sponsa Solis, idem sunt: est herba multum medicinalis, que sic dicitur, quia secundum motum Solis se regulat & movetur: semper enim pendere videatur, & versus illam partem in qua Sol fuerit, inclinatur. Et infrâ subdit: Vel dic, quod ista (herba, vel rosa,) fuit Maria est Beata Virgo, quia Sponsa fuit Solis mysticum Heliotropium. Chriſti, & ante ejus ortum, & post ortum fuit clausa per pudicitiam. Sacratulus pro Maria Trinitatis Sanctissimæ Solem sequente, & vel in nubilo hujus nostræ caliginis demonstrante (Quod Sol in sensibilibus, hoc Deus in intellectibus, . . . qui madmodum simul & corpus Solis, & radius, & lumen: simili modo Pater, Filius, & Spiritus-Sanctus, ut inquebat Nazianzenus orat. 42.) scribepat quisquis ille S. Ildephonsi nomine lib. de Corona Virginis, cap. 21. hæc: Sicut Solsequium est gratum oculis in colore, sic ex humilitate tua, ô Maria, fuisti oculis supra Majestatis grata, tuisque Sanctæ Trinitatis affectui placentissima. Ergo Maria Jerichuntinum heliotropium, sive odoratissimus pulcherque acanthus, cuius inse- quentis Solem virtus peccati scorpi- nem vel à prima sui in Anna utero plantatione interemit; etiam in nubilo ignavia nostræ, & tepidæ fidei media in caligine, in justitiae Sole Trinitatem insequendo, prænuntiat, & indicat, cuius aspectui placidissi-

D. Greg. Nazianz.

s. Ildephon.

Maria est

Solsequium

Dei.

Alstedi.

Encyclop. lib. 13. p. 5. cap. 3. fol. mibi

160. Est enim quædam viola Matronalis, quâ generationis principium,

ut Pater Æternus est, designatur:

Lutea, quæ lutum nostræ carnis à

Verbo assumptum delineare potest:

& Flammea, quæ Spiritus-Sancti ig-

nen flammeo colore depingit. Ete-

nim quia viola inter omnes flores

magis olet, & eximiam sic emitit

fragrantiam, ut dicatur viola, quasi

vi odoris: hinc mundissimæ apes ac-

curredunt ad ipsam, ut odorissimum ex

ipsa mel eliciant & operentur, ex Pli-

R. P. Mart. del Castillo, Paneg. Mar.

ma Jerichuntina plantula varios vir-
tutum odores jugiter & mirificè ex-
halat. Allegoriâ nominis Jericho, &
vocis Græcæ Ρόδος, Rhodu (quæ etiam
ex Luciano à verbo ὄζω, Ozoo, id est
oleo,) nonnulli Autores ducti, cum
Arabicō transtulerunt, Sicut bup-
thalmus in Jericho: Sicut plantatio
viole, vel Iris in Jericho. Propè
fontem Jericho, quem ex falso dulcem
reddidit Eliseus 4. Reg. cap. 2. in arbo-
ribus, sive fruticibus spinosis, pul-
cherrimos flores varios nasci, & mul-
tum odoriferos, plurimi Authores
adstruunt cum Salignaco tom. 9.
cap. 6. Inde affirmant Deiparam no-
stram rectè in virtutum suarum odo-
re & pulchritudine gratiarum affi-
milari rosæ, heliotropio, acantho,
bupthalmo, viola, iridi, &c. Quæ-
que illa sit, illam Arabes vocant her-
bam, sive florem Maria.

Idcirco de Maria dicitur in genere ab eodem Syracide inibi, juxta Ti-
gurinam, veluti planta roscarum in Je-
richo: & Camenarius legit, sicut
planta roseti prolata in Jericho. Et
etiam Deipara vagè flori coæquatatur
rosarum ab eodem Jesu Siracho c. 50.
Ecclesiastici, vers. 8. his verbis: Quæ
flos roscarum in diebus vernis, uti expo-
nit Rhotomagensis lib. 11. col. 814.
lit. B. Inibi enim idem Author lit. C,
subdit de Maria: Similis viola, que
humilis est & inclivis, quando intelle-
cto quod posset concipere & parere ma-
nens Virgo, humiliè & capite incli-
nato respondit: Ecce ancilla Domini,
&c. Cumque Maria mystica Viola,
prænuntia sit sua in umbra Trinitatis
sanctissimæ; idcirco rectè figuratur
in viola, cuius flos trino colore cum
odore excellit: unde violam Trinita-
tis herbam, appellat Alstedius tom. 2.
Encyclop. lib. 13. p. 5. cap. 3. fol. mibi
160. Est enim quædam viola Matro-
nalis, quâ generationis principium,
ut Pater Æternus est, designatur:
Lutea, quæ lutum nostræ carnis à
Verbo assumptum delineare potest:
& Flammea, quæ Spiritus-Sancti ig-
nen flammeo colore depingit. Ete-
nim quia viola inter omnes flores
magis olet, & eximiam sic emitit
fragrantiam, ut dicatur viola, quasi
vi odoris: hinc mundissimæ apes ac-
curredunt ad ipsam, ut odorissimum ex

ipsa mel eliciant & operentur, ex Pli-

R. P. Mart. del Castillo, Paneg. Mar.

Canticor. cap. 1.

Trinitatis odora Ma-
ria, & un-
guinorum eu fragrā-
tiæ delecta-
tus. & ip-
sam equi-
tur veloci-
simo cursu.
Richard.
Laurent.

Hadian. Lyr.

longinquu-
suarior.
Plinius.

1. Corinth. 13. vers. 12. & Maria Specu-
lum Trinitatis, & ejus ænigma est:

ergo in Maria gloriostius nobis Triadis

Sanctæ innotescit mysterium, &

in ipsius Deiparæ imagine & umbra

Trinitas tota resulget.

Cum enim Hebræa nomina florum

polysema sint, ut dicebamus, & pos-
sit legi pro Deipara loco Ecclesiastici

allegato, Quæ plantatio aut rosetum

Heliotropi, Acanthi, Bupthalmi, Vio-
la, &c. idè Canticorum 1. vers. 12. in

sententia Rabbi Anonymi, Sponsa

ait: Ego lilyum campi. Ait enim ille:

Dilecta glorians apud se inquit, Ego

similis sum lilio campi. Ubi Guidace-
rius vertit, Viola: Tigurina cum Ma-

riño Guidacer.
Tigurina.

Canticor. cap. 2.
Rabb. An-
onym.

rino & Vatablo legunt, *Rosa*. Syrus & Chaldaeus cum citato Rabbino legunt, *Lilium* loci fertilissimi, quod Latinus nuncupant *Irin*, Itali autem *Lilium celeste*, nos vero *Lirio Cardellus tricolor*, in labiis, eximis odore, ex multis plantula. Plinius.

Iris flos contra scorpium, canumque mortis valere, ipsosque mederi, ex Plinio lib. 21. cap. 20. Itaque iris flos, seu lilium, mysticè *Maria* est, lilium immaculatum, lilium celeste, rosam immarcessibilem generans, ex Epiphanius orat. de laudibus Deiparae. Iris itaque tricolor in ipso sua virginitatis, fecunditatis, & devotionis flore suave quid spirans, est *Maria*, & Fideles omnes suo odore perfundens, ipsa dicente: *Ego flos, rosa, viola, lilyum, iris campi*; juxta dicta ex Rabbinis & Patribus. Si enim *iris* flos caruleus, celestem arcum *Irin* repræsentat, & arcus ille *iris* in cœlo trichroos, sive tricolor, symbolum est *Trinitatis* Sanctissimæ: Ergo *Maria* *iris*, sive quæ flos, aut arcus, Trinitatem sequens ut sodalis, & à Triade suprema insequuta comite, dignitate illam versicolorum depingit. De iride audi edifferentem D. Gregorium Nyssenum tom. 2. tratt. de diff. effectu & hypostaseos, fol. mihi 465. & 466. his verbis: *Illum planè dico arcum, quem communis sensus *Irin* solet cognominare*. Et postquam de formatione iridis loquerebatur, subinfert: *Eodem modo existimabo mihi fieri posse, ut de divinis doctrinis atque decretis ratiocinemur, proprietates quidem hypostaseon, quasi quendam florem, eorum quæ in iride procul apparent, in unaquaque earum quæ in sancta Trinitate credite sunt, personarum effulgere*. Habet in Nysseno irim pro flore & arcu, *Trinitatis* sanctissimæ figurantem mysterium. Si enim *iris* Græcæ, à verbo ἵριον, sive *Irin*, quod est dicere, sive nuntiare, originem trahat; tam flos *iris* quæ cœlestis tricolor arcus, et si inanimatus, divinarum hypostaseon *Triadem* quasi naturaliter prænuntiat in una sustentia indivisa: quid,

S. Gregor. Nyssen.

Iris arcus cœlestis, *sanctissima Trinitatis* effigie, *Trinitatis* figuratum.

Iris nomen ex Greco, quid significat?

quod *Maria* animata *Iris*, & cœlestis arcus, excellentior sit in virtutibus ipsius *Triadis* prænuntia sacra? Sol Patris *Mariae* florem, sive nubem in candore fecunditatis sua luce respicit: Filius etiam in virginitatis suo splendore collustrat: & in rubicunda charitate Spiritus-Sancti calor semper ipsam fovet. Ergo *Maria* in virtutibus tricolor, ænigma non subobscurum *Trinitatis* est, & ejus sacra semper prænuntia. De Iride sic Nonnus.

A. A. & parvoviris.
Nuntia cœlestium Iris.

Verè enim *Maria* cœlestis est *Iris*, inter omnes creaturas vividiùs, ac expressius *Trinitatem* sanctissimam referens variegato virtutum colore: illam enim semper ut per pulchram depingit *Iris*, ubi *Mariae* vel levis imago adest, ex S. Bernardino Senensi tom. 3. serm. 1. de Nomine Mariae, art. 1. cap. 2. & tom. 5. cap. 4. Apocalypsis, vers. 3. S. Antonino 4. p. tit. 15. cap. 44. Petro Berchorio lib. 6. Reduct. cap. 20. & alii. Sicut enim *Sol* semper respicit *Irim*, & *Sol* *Trinitatis* symbolum est, ex dictis; hinc *Maria* semper inspecta & subsequuta à Sole *Trinitatis*, vivis coloribus illius depingit Sacramentum. Quo *Sol* est altior, eo arcus cœlestis est minor: & è contra, quo *Sol* est humilior, *iris* major est. Sic autem factum est, quod quando Sol Justitiae se minoravit in Virgine humanitatem suscipiens, *Maria* *Iris* pulchrior majorque apparuit, facta ipsius *Trinitatis* Solis Mater, quæ & Sponsa.

Ad agnitionem *Trinitatis* continuè *Maria* prænuntia currit, ut ipsam suo modo vel propria revelet in umbra: & post sanctissimæ cognitionem *Triadis*, aut post ejus symbolum, illico jam Deipara adest vel in ænigmate, aut schemate, ut *Mariam* à Deo Trino electa, tum vocata, tumque glorificata, *Trinitatis* maximum specimen constituta, *Triadis* sanctæ semper sit index mysterii, semperque Dei Trini sodalis: ut in ipsa, & per ipsam nobis semper sancta *Trinitas* revelata, eximia cum veneratione & fide laudabili magnificetur. Perbellè de *Maria* concionabatur Presbyter Rhomagenensis lib. 2. de laudibus B. Mariae, columnæ 76. lit. C. sic:

Rhom.
Per Mariam
in Maria, &

ex Maria gloria Trinitatis augetur.

Genes. c. 1.

Petrus Galat.

Richard.
Laurent.

Maria pri-

marium Dei

cœlum est.

Isaie c. 66.

Maria quæ

Trinitatis

est sedes, co-

rum ter radia-

catur.

Joan.

Geom.

Psalm. 44.

S. proclus.

C. c. 1.

(loquitur)

sic: Per ipsam, & in ipsa, & ex ipsa augetur gloria Patris, & Filii, & Spiritus Sancti. Prima sanctissimæ Trinitatis revelatio in Sacris, illa fuit in qua Moyses mundi cœlique creationem à Deo Uno & Trino factam recenset, dicens Genesis 1. vers. 1. hæc: In principio creavit Deus cœlum & terram. Ubi noster Petrus Galatinus lib. 2. de Arcanis Cathol. verit. cap. 9. sic adnotavit: Moyses ille magnus ad insinuandum omnes tres personas Divinas, Patrem, & Filium, & Spiritum-Sanctum, inquit ad mundi creationem concurisse Elohim, id est Dii; in plurali dixit. Vix enim nomen Trinitatis sub illa Elohim insonuit voce, cum statim cœlum primò creatum auditur, & nominatur; quia illud cœlum primò à Deo Uno & Trino efformatum, mysticum erat Deiparae suæ Matris futuræ hieroglyphicum. Citatum ausulta Laurentium lib. 7. col. 437. litt. A, sic fantem: In principio creavit Deus cœlum & terram: & ipsa (scilicet *Maria*) primarium opus Dei dignitate, & præfiguratione. Ad cognitionem Dei, & ad ejus sacri mysterii revelationem hominibus impertendam, cœlum à primordio parabatur, ut Dei sedes, dicente ipso Deo per Isaïam cap. 66. vers. 1. hæc: Cœlum sedes mea. Nulla enim Dei sedes sacratior erat futura, præter *Mariam* cœlum, primarium dignitate & præfiguratione Dei opus. Ergo dum paratur *Maria* cœlum ad sedem, adsit primò *Trinitas* revelata, quæ in tali est throno & sede sessura. Idecō Joannes Geometra Deiparam salutabat hymno 3. sic: Salve ter radians cœlum. Quia in *Maria* cœlo tota residet sancta *Trinitas*, ab unaque *Triadis* persona lucis radios *Maria* suscipiens, ter radians cœlum prædicatur; quia per ipsam, & in ipsa, & ex ipsa revelatione sui mysterii radios emittit in nos Altissimus. De cœlo, Dei digna sede, vix Psaltes psalm. 44. vers. 7. dixerat: Sedes tua Deus in seculum seculi (Tu es unica sedes Domini, ait ad Mariam S. Proclus orat. de Transfigur.) cùm jam illico vers. 8. ad numerum *Trinitatis* explendum bis Dei repetit nomen. Propterea unxit te Deus Deus tuus oleo latitie, &c. Et ne vel ad punctum *Maria* (quæ est sedes lucida Omnipotenti Altissimi, ex hymno R. P. Mart. del Caffillo, Paneg. Mar.

Græco apud Buteonem pag. 123.) Dei sedes, sine Deo trino sedente in ipsa proponatur, in Hebræo præfatum nomen *Elohim*, id est Dii, statim divinæ connectitur sedi, ut adnotat in sua margine Cajetanus, & non omittit Cajetanus, Joan. Lorinus; quia nomen illud, ut ex Galatino audivimus, Trinitatem exprimit Personarum. Ergo *Maria* quæ Trinitatis sedes, & prænuntia est, Ter radians cœlum aptissimè prædatur. An non etiam post cœli creationem, luminare majus efformatur, *Sol* scilicet, ut honorificum Dei sit tabernaculum? Testatur id Psaltes psal. 18. vers. 6. pangendo: In sole posuit tabernaculum suum. Cur in Sole Sponsus, gigas & calore ardens Deus, suum sic firmat thronum, cum lumine illud nimis volubile sit? Quia mysticus totus est fere Psalmi sensus pro Deo Uno & Trino, ut in tribus versiculis prædicti Psalmi adnotavit Richard. Laurentius lib. 10. col. 599. litt. B. Idecō & *Sol* ille mysticus est Deipara, in qua Deus unus Trinusque suum firmissimum stabilivit thronum & tabernaculum virginale. Thomas Jorgius Cardinalis ad præfatum Psalmi locum ita scripsit: Per Solem intelligitur beata Virgo, in qua Deus posuit tabernaculum suum, & habitationem. Deus igitur, quæ Trinus, suum tabernaculum collocavit in Sole, non nisi quia Sol ipsum Deum repræsentat in Triade. Sic enim S. Thomas Valentinus concione 1. ait: Unus Deus, unus Sol: in una effectu tres personæ, in uno Sole una substantia, & ab una substantia tres forma, Lux, Splendor, Calor. Splendor à luce: calor à luce & splendore. Vide supra Nazianzenum num. 246. Consequentia ex dictis perspicue elicitur: Ergo si Deus, quæ Sponsus, gigas, & calore Spiritus, & charitate flagrans, in *Maria*, tanquam in Sole, suum firmat dignissimum tabernaculum; *Maria* quæ mysticus *Sol*, specimen *Trinitatis* est, virginitate, fecunditate, & devotionis humilitate. Sicut ergo *Sol* omnem illuminat orbem, & medio suo lumine cœlestia conspicuntur: sic per *Mariam* nobis cœlestia revelantur, & sancta nobis *Trinitas* innoscit. Idecō dicitur ele- latent. Ea ut *Sol*, Cantorum cap. 6. vers. 9.